

Column

‘...de bittere werkelijkheid is dat onze veiligheid nog steeds volledig afhankelijk is van de Amerikaanse bereidheid om snel en massief te hulp te snellen als de crisis uitbreekt’

Sergei Boeke is politiek adviseur bij het NAVO hoofdkwartier JSEC in Ulm, Duitsland. Hij schrijft op persoonlijke titel.

Binnenkort rollen konvoeien met Amerikaanse tanks weer door Europa. Het betreft Defender Europe 20, een gigantische militaire oefening. Ruim een divisie van 20 duizend soldaten met tanks en voertuigen komen de oceaan over, de grootste Amerikaanse militaire verplaatsing van de afgelopen 25 jaar. Hiernaast wordt gestald materiaal – zogenaamde *prepositioned stocks* – ook ingezet, en sluiten zo’n 17 duizend andere troepen zich bij de oefening aan. Het materiaal komt aan in Nederlandse en Belgische havens en gaat vervolgens door naar Polen, de Baltische staten en Zuidoost Europa. Veel gaat over de weg en ook spoor en binnenvaart zullen materiaal vervoeren. Het is een Amerikaanse en geen NAVO-oefening, maar meer dan twaalf landen zijn betrokken als doorvoerlanden/host nations. Ten tijde van schrijven is nog niet bekend welk effect het coronavirus heeft, al zijn planners al meer dan een jaar bezig met de organisatie. De oefening is niet goedkoop.

Defender Europe geeft een duidelijk signaal af dat het Amerikaanse leger in staat is Europa te verdedigen. Wellicht hebben enkele tweets en uitspraken twijfel hierover gezaaid maar de veiligheidsgarantie staat. Juist het logistieke aspect van de oefening is belangrijk; het verplaatsen van troepen en materiaal. Dit is een complexe onderneming. Tijdens de Koude Oorlog vonden nog de grote ‘REFORGER’ oefeningen plaats maar toen waren de afstanden beperkt en de bestemmingen lagen standaard vast. Nu zijn de afstanden groter, bestemmingen wisselen en soms is het onduidelijk of de brug wel een 60 ton tank kan dragen. Ook zorgen verschillende douane procedures, afwijkende EU- en NAVO-formulieren en strenge regels voor gevaarlijke stoffen (munitie dus) voor grote vertragingen. Het EU ‘military mobility’ project zal hierin verbetering moeten aanbrengen, en het nieuwe NAVO-hoofdkwartier Joint Support & Enabling Command (JSEC) neemt een coördinerende rol in het achtergebied.

Defender Europe draait om een fictief scenario. Separaat hiervan hebben de VS wel degelijk een plan gereed om de integriteit van het NAVO grondgebied te verdedigen, dan wel te herstellen. Het plan wordt selectief gebriefd maar het is een presentatie die een behoorlijke indruk achterlaat. Een enorme kaart wordt geleidelijk gevuld met Legosteentjes: vlooteenheden, squadrons en brigades. De steentjes worden geplaatst volgens een tijdslijn, waarbij de eerste eenheden gaan bewegen bij $t - x$, waar ‘t’ het moment van de verwachte aanval/incursie op NAVO grondgebied is (en een aantal weken is ‘x’). Bij ‘t’ is de kaart amper halfvol; hierna volgt nog een aanzienlijk aantal troepen. Alles is natuurlijk gebaseerd op een aantal aannames, zoals waarschuwingstijd, acties (zoals mobilisatie) van bondgenoten, de benodigde capaciteit en zelfs de te verwachten verliezen. Men hoopt dat het plan nooit nodig is, maar het is er wel.

De Amerikaanse veiligheidsgarantie is voor veel Europese landen, zeker de Baltische staten, Noorwegen en Polen, van levensbelang. Naast het militaire nut van oefeningen hebben deze ook een belangrijke politieke component, namelijk om het publiek gerust te stellen en een andere doelgroep af te schrikken. Voor militaire plannen geldt een vergelijkbare ‘berekening’. In delen van Europa is het politiek moeilijk verdedigingsplannen vast te stellen, omdat men zich niet wil committeren om de bijbehorende militaire capaciteiten gereed (of überhaupt beschikbaar) te hebben. Bepaalde staten schrikken liever af zonder op tenen te trappen of zij zien helemaal geen dreiging. Alle nobele woorden over Europese militaire zelfstandigheid ten spijt, de bittere werkelijkheid is dat onze veiligheid nog steeds volledig afhankelijk is van de Amerikaanse bereidheid om snel en massief te hulp te snellen als de crisis uitbreekt. Defender Europe laat zien dat deze bereidheid er (nog) is.